

Statens vegvesen

Notat

Til: Postmottak øst, Postmottak sør,
Postmottak vest, Postmottak midt,
Postmottak nord
Fra: Trafikksikkerhetsseksjonen
Kopi:

Saksbehandler/innvalgsnr:
Liv Marie Nygaard - 22073742
Vår dato: 07.10.2014
Vår referanse: 2010/004462-083

Tilstandsundersøkelse kap 2/2014 - Bruk av sykkelhjelm

1. Innledning

Tilstandsundersøkelse kap. 2/2014 - Bruk av sykkelhjelm ble gjennomført i alle regionene i uke 23, dvs. fra 2. til 6. juni.

Syklister har en meget høy skaderisiko og mange av skadene gjelder skader i hoderegionen. Sykkelhjelm er i denne forbindelse en meget god beskyttelse. Den samfunnsøkonomiske gevinsten er beregnet til 6 ganger investeringen når det gjelder barn og 3 ganger når det gjelder voksne.

Hensikten med tilstandsundersøkelsen vil være å følge med endringen i bruk av sykkelhjelm blant barn og voksne syklister over tid.

2. Tidligere undersøkelser

Tilstandsundersøkelse kap. 2 – Bruk av sykkelhjelm - er gjennomført hvert år siden 1998 som en del av Statens vegvesen sine tilstandsundersøkelser. Vegdirektoratet besluttet i 2005 å utarbeide et nytt opplegg for tilstandsundersøkelse av sykkelhjelmbruken. Fra og med 2006 skal det registreres i nøyaktig de samme tellepunktene og i hvert tellepunkt skal det registreres i tilnærmet det samme tidsintervallet på dagen som foregående år.

3. Resultater fra hjelmbrukstillingen 2014

Telling av hjelmbruk, etter de regler som er satt opp, er utført av regionene i uke 23.

På landsbasis er i alt 9 453 syklister blitt registrert. I 2012 og 2013 ble henholdsvis 9 536 og 9 876 syklister registrert. Tabell 1 viser hvor mange som er registrert i de ulike aldersgrupper og kjønn i 2014, sammenlignet med årene 2006 til 2014.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 Oslo

Telefon: 02030
Telefaks: 22 07 37 68
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfarete 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap
9815 Vadsø
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

Tabell 1 viser at det er registrert færrest barn og flest personer over 17 år. Det er også registrert flere gutter/menn enn jenter/kvinner. Det er totalt registrert 423 færre sykklister i 2014 enn i 2013.

Tabell 1 - Antall sykklister registrert i ulike aldersgrupper 2006 - 2014

Alder	Under 12 år		12 - 17 år		Over 17 år		Alle aldre		Begge
	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	
2006	407	513	827	1079	3 075	3 668	4 309	5 260	9 569
2007	302	426	749	942	2 978	3 657	4 029	5 025	9 054
2008	216	379	662	1 009	3 177	4 029	4 055	5 417	9 472
2009	428	637	1029	1186	3 088	3 894	4 545	5 717	10 262
2010	414	568	619	907	3 177	4 143	4 210	5 618	9 828
2011	348	518	762	1 029	3 186	4 170	4 296	5 717	10 013
2012	282	384	681	930	3 330	3 929	4 293	5 243	9 536
2013	341	499	788	1 040	3 122	4 086	4 251	5 625	9 876
2014	323	406	807	896	3 011	4 010	4 141	5 312	9 453

Tabell 2 viser resultatene fra tellingene foretatt av regionene i 2014, sammenlignet med tidligere års resultater.

Tabell 2 - Andel av sykling med hjelm i ulike aldersgrupper i 2013 sammenlignet med resultatene 2006 til 2014*

Alder	Under 12 år			12 - 17 år			Over 17 år			Alle over 12 år			Alle aldre		
	Jenter	Gutter	Begge	Jenter	Gutter	Begge	Kvinner	Menn	Begge	Kvinner	Menn	Begge	Kvinner	Menn	Begge
2006	69,0 %	58,2 %	62,9 %	28,8 %	22,1 %	25,0 %	30,0 %	37,4 %	34,0 %	29,2 %	33,9 %	31,8 %	34,0 %	35,2 %	34,8 %
2007	68,2 %	61,0 %	64,2 %	32,4 %	26,3 %	28,7 %	35,7 %	45,3 %	40,9 %	34,4 %	41,1 %	38,1 %	38,0 %	42,2 %	40,6 %
2008	81,6 %	66,4 %	71,4 %	25,0 %	16,5 %	19,7 %	34,8 %	41,1 %	38,4 %	32,9 %	36,6 %	35,1 %	33,4 %	35,5 %	34,8 %
2009	84,6 %	68,5 %	75,0 %	37,9 %	29,2 %	33,5 %	37,0 %	46,8 %	42,7 %	37,5 %	42,7 %	40,5 %	41,5 %	45,7 %	44,0 %
2010	85,5 %	74,4 %	79,1 %	27,7 %	18,3 %	22,0 %	45,1 %	52,7 %	49,5 %	43,0 %	47,1 %	45,5 %	46,8 %	49,6 %	48,5 %
2011	80,1 %	68,6 %	73,0 %	44,0 %	41,6 %	42,6 %	46,1 %	54,4 %	51,1 %	45,5 %	50,9 %	48,9 %	47,7 %	52,6 %	50,8 %
2012	79,1 %	66,4 %	72,8 %	38,7 %	28,9 %	32,4 %	45,5 %	55,3 %	50,9 %	44,1 %	49,6 %	47,2 %	46,2 %	51,1 %	48,9 %
2013	73,3 %	76,8 %	75,4 %	39,1 %	32,3 %	35,5 %	51,9 %	58,4 %	55,7 %	49,2 %	53,9 %	52,0 %	51,1 %	55,7 %	53,8 %
2014	83,1 %	72,3 %	76,7 %	32,5 %	31,0 %	31,8 %	49,9 %	55,3 %	53,1 %	46,7 %	51,1 %	49,3 %	49,5 %	52,5 %	51,3 %

*Tallene er vektet med trafikkarbeid

Hjelmbruken i landet er i 2014 registrert til 51,3 %, en nedgang på 2,5 prosentpoeng fra 2013. Blant barna er hjelmbruken 83,1 % blant jentene og 72,3 % blant guttene. I forhold til undersøkelsen i 2013 viser dette en oppgang for jentene på 9,8 prosentpoeng og en nedgang for guttene på 4,5 prosentpoeng. Hjelmbruken hos jenter i aldersgruppen 12 - 17 år har en nedgang på 6,6 prosentpoeng og for gutter i samme aldersgruppe har hjelmbruken gått ned med 1,3 prosentpoeng. Totalt for denne aldersgruppen viser en nedgang på 3,7 prosentpoeng. Denne aldersgruppen viste et bra utslag på undersøkelsen for 2011, men gikk kraftig ned i 2012. Siden dette er en utvalgsundersøkelse hvor all registrering er utført i løpet av én dag vil det når antallet som er registrert er lavt, måtte påregnes til dels store utslag fra år til år. De årlige endringer kan skyldes værforhold, lokale forhold etc.

For de som er eldre enn 17 år ligger bruksprosenten på 49,9 % for kvinner og 55,3 % for menn, noe som viser en nedgang for både kvinner og menn på hhv 2,0 og 3,1 prosentpoeng.

4. Måltall

I nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg er det satt som mål at hjelmbruken blant barn under 12 år skal øke til 85 % og at hjelmbruken for ungdom over 12 år og voksne skal øke til 50 % i 2014.

5. Måloppnåelse

Undersøkelsen i 2014 viser en nedgang på 2,8 prosentpoeng i forhold til undersøkelsen i 2013, alle aldersgrupper sett under ett.

Når det gjelder barn under 12 år ligger resultatet for 2014 (77,7 %) ca. 7,3 prosentpoeng lavere enn målsettingen for 2014, mens resultatet for ungdom/voksne (48,9 %) ligger 1,1 prosentpoeng under målsettingen for 2014.

Vår vurdering er at resultatutviklingen når det gjelder barn under 12 år, tyder på at det vil være nødvendig å intensivere innsatsen dersom målene for 2018 skal nås. I Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2014-2017, hvor det er satt nye tilstandsmål for bruk av sykkelhjelm, er målene satt til 90 % for barn under 12 år og 60 % for ungdom/voksne fra og med 12 år.

6. Resultater fra regionene

Tabell 3 viser at det er stor variasjon av hjelmbruk, fordelt på de enkelte aldersgrupper, i regionene.

Tabell 3 viser resultatene fra 2014 og 2013 fordelt på alder pr region

År		Øst			Sør			Vest			Midt			Nord		
		Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle
2013	Barn under 12	71 %	78 %	75 %	65 %	74 %	69 %	78 %	75 %	77 %	80 %	76 %	78 %	85 %	83 %	84 %
		95 %	70 %	81 %	73 %	55 %	62 %	78 %	84 %	81 %	72 %	84 %	78 %	84 %	85 %	85 %
2014	Ungdom 12-17	45 %	36 %	31 %	37 %	30 %	34 %	23 %	22 %	23 %	49 %	42 %	46 %	39 %	32 %	36 %
		29 %	33 %	51 %	38 %	35 %	37 %	27 %	30 %	28 %	24 %	39 %	20 %	62 %	39 %	51 %
2013	Voksen over 17	52 %	63 %	57 %	45 %	52 %	49 %	50 %	60 %	55 %	57 %	54 %	56 %	65 %	61 %	63 %
		50 %	52 %	51 %	43 %	51 %	48 %	47 %	66 %	58 %	50 %	48 %	50 %	72 %	66 %	70 %

Når antall registrerte deles inn i fem regioner vil prosentandelen svinge kraftig fra år til år i gruppen for barn og ungdom. I gruppen for voksne, der antallet registrerte er vesentlig høyere, vil slike lokale variasjoner ikke slå ut på samme måte.